

**Veiledning for
gjennomføring av
en databaseundersøkelse**

**Vedlegg 2
til
Retningslinjer for dokumentasjon
av prisfastsettelsen ved
kontrollerte transaksjoner og overføringer**

Innholdsfortegnelse

1	Generell beskrivelse.....	3
2	Utgangspunktet for databaseundersøkelser	4
3	Steg 1 – Basisinformasjon til bruk ved databaseundersøkelser	4
4	Steg 2 – Kvantitative kriterier - søk etter sammenlignbare uavhengige foretak....	5
4.1	Innledning	5
4.2	Begrensninger og muligheter i databaser.....	5
4.3	Dokumentasjon av søk	5
4.4	Søkekriterier	6
4.4.1	Uavhengige foretak	6
4.4.2	Nystartede eller veletablerte foretak.....	6
4.4.3	Bransjesøk.....	6
4.4.4	Foretakets størrelse	7
4.4.5	Geografi.....	7
4.4.6	Manglende regnskapsopplysninger.....	7
5	Steg 3 – Kvalitative kriterier – gjennomgang av utvalg	7
5.1	Ytterligere informasjon om identifiserte, potensielt sammengligbare foretak mv.	8
5.2	Økonomisk analyse mv.	8
6	Steg 4 – Valg av nøkkeltall, statistiske metoder, foreta justeringer, finne intervall og vurdering av resultatet.....	8
6.1	Valg av nøkkeltall.....	9
6.2	Vurdering av resultatet.....	10

1 Generell beskrivelse

Veiledningen beskriver hvordan sammenlignbarhetsanalyser med databaseundersøkelse i forbindelse med internprising bør gjennomføres. Veiledningen er avgrenset til å omhandle gjennomføringen av en databaseundersøkelse. Vedrørende valg av internprisingsmetode og anvendelsen av de fem sammenlignbarhetsfaktorene vises det til retningslinjene for dokumentasjon av interne priser. Dokumentasjonsverdien av databaseundersøkelsen avhenger av graden av sammenlignbarhet. Ved databaseundersøkelser bør det anvendes offentlig tilgjengelige databaser, herunder kommersielle databaser.

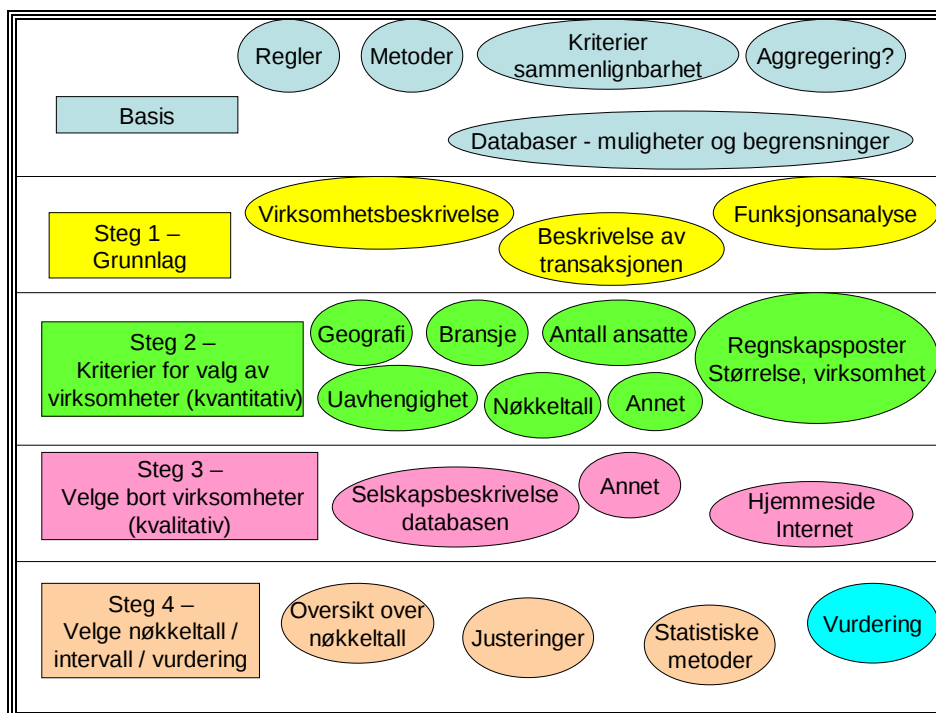
En databaseundersøkelse bør inneholde følgende steg:

1. Gjennomføre virksomhetsbeskrivelse og funksjonsanalyse
2. Søke etter sammenlignbare uavhengige foretak
3. Gjennomføre en kvalitativ gjennomgang av foretakene som ble funnet i steg 2
4. Velge nøkkeltall / marginer, finne et armlengdeintervall, evt. foreta justeringer og en vurdering av resultatet

Det kan i enkelte tilfeller være nødvendig å gå tilbake til steg 2 etter å ha gjennomført steg 3 eller steg 4.

I databasene utføres søk etter sammenlignbare foretak med sammenlignbare transaksjoner. Regnskapstall / nøkkeltall for de sammenlignbare foretakene anvendes for å finne intervaller som brukes til å underbygge at priser og vilkår i et foretaks transaksjoner er i henhold til armlengdeprinsippet.

En databaseundersøkelse bør innholde følgende elementer, se figur 1.



Figur 1 Sammenlignbarhetsanalyse med databaseundersøkelser

2 Utgangspunktet for databaseundersøkelser

Det følger av § 15 annet ledd i forskrift xxx.2007 om () at ligningsmyndighetene etter en vurdering av den mottatte dokumentasjonen kan be foretaket om å utarbeide og fremlegge en databaseundersøkelse, Dersom en databaseundersøkelse er utarbeidet skal denne vedlegges internprisingsdokumentasjonen. Fristen for fremleggelse av databaseundersøkelsen er 60-90 dager.

OECD retningslinjer for internprising for flernasjonale foretak og skattemyndigheter, heretter betegnet OECD-retningslinjene, gir ikke veiledning om hvordan databaseundersøkelser skal gjennomføres.

3 Steg 1 – Basisinformasjon til bruk ved databaseundersøkelser

Databasesøk kan anvendes for å finne sammenlignbare foretak med sammenlignbare transaksjoner, hvis man ikke klarer å identifisere sammenlignbare transaksjoner på annen måte. Hvis databasesøk anvendes forutsettes det at vilkårene for aggregering er til stede, se retningslinjene pkt 4.3.4.

Dokumentasjonen av en databaseundersøkelse må inneholde en beskrivelse av relevante faktorer som vil påvirke valg prising metode og valg av sammenlignbare transaksjoner. Slike faktorer kan være transaksjonens omfang, art, sammenhengen med andre transaksjoner og gjennomføringstidspunktet.

Videre må dokumentasjonen inneholde en beskrivelse av foretaket og det relevante markedet til foretaket for den aktuelle transaksjonen. Dokumentasjonen bør inneholde følgende informasjon:

- beskrivelse av produktet
- beskrivelse av markedet herunder konkurranseforhold, kundeforhold mv.
- oversikt over konsernselskaper som er en del av den ”samlede transaksjonen”
- beskrivelse av kontraktsforhold med kopi av kontrakter, som for eksempel eneforhandleravtale, distribusjonsavtale, ordreproduksjonsavtale
- funksjons- og risikoanalyse

Funksjons- og risikoanalysen er svært viktig for valg av søkekriterier og valg av virksomheter som er tilstrekkelig sammenlignbare med hensyn til sine transaksjoner. Videre vil funksjons- og risikoanalysen påvirke hvilke nøkkeltall som bør anvendes og hvilke justeringer som kan foretas.

.

4 Steg 2 – Kvantitative kriterier - søk etter sammenlignbare uavhengige foretak

4.1 Innledning

Databaser kan benyttes for å søke etter sammenlignbare uavhengige foretak. Dette kan beskrives som en deduktiv metode. Det utvalget av virksomheter som fremkommer, kan evt. suppleres med konkurrerende foretak i samme marked som man har god kjennskap til.

Framgangsmåten for en slik analyse vil typisk være:

1. Definere kriterier for sammenlignbare foretak
2. Finne sammenlignbare foretak
 - o "Kvantitative søk" ved hjelp av databaseundersøkelser
 - o "Kvalitative søk": manuell gjennomgang av selskapsbeskrivelser og søk i andre kilder, f. eks internett
3. Velge hvilket eller hvilke nøkkeltall som er mest anvendelige i sammenligningen
4. Beregne nøkkeltall for det kontrollerte foretaket
5. Beregne nøkkeltall for gruppen av sammenlignbare foretak
6. Beregne gjennomsnitt mv. og finne et intervall for nøkkeltallet for gruppen av sammenlignbare foretak
7. Sammenligne nøkkeltallet for det kontrollerte foretaket og gruppen av sammenlignbare foretak

4.2 Begrensninger og muligheter i databaser

Databaser kan være til hjelp i forbindelse med internprising. De fleste offentlige og kommersielle databaser inneholder finansiell informasjon om svært mange foretak. Dette gjør det mulig å finne foretak som kan ha potensielt sammenlignbare transaksjoner.

Opplysningene som er angitt i databasene vil være summariske og angitt i et standardisert format. Opplysningene vil derfor ikke være fullstendige og unøyaktigheter kan og vil forekomme. Databasene har ikke opplysninger om alle virksomheter fordi ikke alle virksomheter er innberetningspliktige i det enkelte land. Videre vil informasjonen som er tilgjengelig, variere avhengig av hvilke rapporterings- og regnskapsregler det enkelte land har.

Undersøkelser har vist at markedsvilkår kan varierer mellom europeiske land og mellom verdensdeler avhengig av bransje og at marginene derved også vil variere. Derfor vil ikke Pan-europeiske søk nødvendigvis gi et pålitelig resultat. Det samme gjelder sammenligning med foretak utenfor Europa. Et søk basert på foretak utenfor Europa vil i enda større grad være påvirket av forskjeller i sammenlignbarhetsfaktorene. Undersøkelser har også vist at anvendelse av forskjellige databaser kan gi forskjellige søkeresultater.

Opplysningene må derfor analyseres og vurderes i forhold til de fem sammenlignbarhetsfaktorene ved bruk av andre kilder enn databasen.

4.3 Dokumentasjon av søk

Når en databaseundersøkelse inngår som en del av dokumentasjonen, bør skattemyndighetene

ha mulighet for å kontrollere gjennomføringen av søket. Det bør angis hvilken database som er benyttet, herunder hvilken versjon av databasen. Videre bør vedlegges en oversikt og beskrivelse av søkekriteriene. Videre skal det foreligge en oversikt over foretak som ikke er medtatt i sammenligningsgrunnlaget og årsaken til at disse er valgt fjernet fra grunnlaget. Det skal også foreligge en redegjørelse for det endelige sammenligningsgrunnlaget.

Det kan være formålstjenelig å lagre søket elektronisk slik at det kan leveres til ligningsmyndighetene i elektronisk form.

4.4 Søkekriterier

Nedenfor er det medtatt noen søkekriterier som alle vil ha betydning mht sammenlignbarheten. For en konkret virksomhet må det undersøkes om også andre søkekriterier kan være aktuelle. Hvilke kriterier som skal anvendes må vurderes konkret. Listen er ikke uttømmende.

4.4.1 Uavhengige foretak

En databaseundersøkelse har som formål å finne et utvalg av sammenlignbare uavhengige foretak med ukontrollerte transaksjoner. Databasenes eieropplysninger er ikke alltid pålitelige. Den kvalitative gjennomgangen må sikre at det kun er uavhengige foretak som medtas i sammenligningsgrunnlaget.

4.4.2 Nystartede eller etablerte foretak

Sammenligningsgrunnlaget bør bestå av foretak med en lignende markedsposisjon som foretaket. Det antas at et foretaks markedsposisjon vil påvirke priser og vilkår, og derved også de faktorer som kan være gjenstand for sammenligning i et databasesøk.

4.4.3 Bransjesøk

Databasene inneholder bransjekoder som kan brukes som et søkekriterie. Det bør tas utgangspunkt i den bransjekode som foretaket er registrert under når en søker etter et sammenligningsgrunnlag.

For eksempel er NACE - kodene en europeisk standard for næringsgruppering. I de forskjellige databasene er det forskjellige antall nivåer og bransjekoder. Søket må derfor tilpasses den enkelte database.

Hvert selskap er også klassifisert med en hovedbransjekode og evt. flere sekundærkoder. Det kan være ulike koder i ulike land. I noen databaser kan man søke på selskapenes primærkode eller alle kodene, dersom selskapet er oppført under flere bransjer.

I Norge blir foretak klassifisert i foretaksregisteret. Næringskode fastsettes normalt på grunnlag av det enheten har oppgitt som formål/virksomhet/bransje i enhetsregisteret. Organisasjonsform og navn er også til hjelp ved valg av næringskode. Næringskode kan fastsettes/endres på grunnlag av opplysninger fra enhetene i f.eks. statistikkskjema. Ved blandet virksomhet velges næringskode ut fra den viktigste delen av virksomheten.

Mange selskaper er ikke registrert med bransjekode eller kodens angivelse er unøyaktig. Det bør derfor også foretas et ytterligere søk med hensyn til innholdet av selskapsbeskrivelsen

For eksempel kan det i noen databaser søkes etter selskapsbeskrivelsen basert på nøkkelord og uttrykk som bør være en del av den virksomhet som skal anses som sammenlignbar.

4.4.4 Foretakets størrelse

Størrelsen på foretaket kan være med å påvirke sammenlignbarheten. Det bør derfor påses at sammenligningsgrunnlaget består av selskaper mv. som har omtrent samme størrelse som foretaket selv.

Et av søkekriteriene bør være et omsetningsintervall som er omtrent på samme nivå med foretakets egen omsetning. I noen engelskspråklige databaser vil *"Operating revenue"*, *"turnover"* eller *"sales"* tilsvare omsetning.

Hvis mulig bør et av søkekriteriene være antall ansatte. Denne størrelsen er likevel ikke oppgitt for alle foretak.

4.4.5 Geografi

Markeder i forskjellige geografiske områder kan ha forskjellige betingelser. Det må derfor tas stilling til om det skal settes kriterier for geografi. Dette søkekriteriet er relevant i de tilfeller geografisk beliggenhet har påvirkning på marginen. Det må foretas en konkret vurdering av markedsvilkårene for bransjen som foretaket opererer i. Eksempler kan være politisk bestemte restriksjoner, konkurransen i markedet, kundenes kjøpekraft mv.

4.4.6 Manglende regnskapsopplysninger

For at en sammenligning skal være meningsfull er det nødvendig at sammenligningsgrunnlaget har tilstrekkelig finansiell informasjon til at det er mulig å gjennomføre en sammenligning.

5 Steg 3 – Kvalitative kriterier – gjennomgang av utvalg

Gjennomgang av selskapsbeskrivelser fra databasen, informasjon fra internett og andre kilder går her under begrepet kvalitativ gjennomgang.

Om man utfører en sammenlignbarhetsanalyse uten å gjennomgå de kvalitative søkekriteriene, vil resultatet være mer usikkert. Den kvalitative gjennomgangen skal sikre at foretakene som ble identifisert i steg 2, er tilstrekkelige sammenlignbare med og har tilstrekkelig sammenlignbare transaksjoner med foretaket som er gjenstand for kontroll, jf. sammenlignbarhetskriteriene i OECD-retningslinjene pkt. 1.15 til 1.35. Videre skal den kvalitative gjennomgang gi grunnlag for å foreta justeringer for å forbedre sammenlignbarheten. Den kvalitative gjennomgangen bør dokumenteres med beskrivelse av gjennomgangen samt materiale som dokumenterer denne.

5.1 Ytterligere informasjon om identifiserte, potensielt sammenlignbare foretak mv.

Selskapsbeskrivelsene fra databasen må gjennomgås for å se om selskapene driver lik virksomhet som det kontrollerte selskapet. Videre må man ved den kvalitative gjennomgangen av identifiserte sammenlignbare foretak med sammenlignbare transaksjoner også benytte alternative kilder som internett mv. Der årsregnskap for det enkelte identifiserte, potensielt sammenlignbare foretak er tilgjengelig, bør dette innhentes. Det kan også finnes andre kilder hvor man kan finne opplysninger om foretakene samt markedet de opererer i. Her kan for eks. nevnes markeds- og bransjeundersøkelser, rapporter fra finansanalytikere mv.

Dersom foretakets største og viktigste konkurrenter ikke inngår i sammenligningsgrunnlaget som databasesøket fremskaffet, bør det allikevel vurderes om disse har ukontrollerte transaksjoner som kan anvendes som et sammenligningsgrunnlag. Dersom de største og viktigste konkurrentene ikke er tatt med i sammenligningsgrunnlaget, bør dette begrunnes.

Gjennomgangen skal dokumenteres og det skal gis en begrunnelse for hvorfor foretak velges bort.

5.2 Økonomisk analyse mv.

Det bør foretas en økonomisk analyse av sammenligningsgrunnlaget for å undersøke om det er forskjeller i funksjoner, eiendeler og risiko som det bør justeres for. Dersom justeringer ikke er mulig, bør det aktuelle foretak fjernes fra sammenligningsgrunnlaget.

En slik økonomisk analyse bør omfatte en analyse av bl.a. kostnadsstruktur, inntekter, gjeld/egenkapitalstruktur, eiendeler (materielle og immaterielle) f. eks i forhold til omsetning, gjennomsnittlig lønn pr. ansatt, omsetning pr. ansatt etc.

Statistiske metoder kan anvendes for å analysere betydningen av forskjellige sammenhenger / relasjoner mellom regnskapsposter. Noen databaser vil gi muligheter for å gjennomføre slike analyser.

Analysenes omfang bør tilpasses omfanget og kompleksiteten til den virksomheten som foretaket driver.

6 Steg 4 – Valg av nøkkeltall, statistiske metoder, foreta justeringer, finne intervall og vurdering av resultatet

I noen databaser er det definert forskjellige nøkkeltall. Det er også mulig å definere egne nøkkeltall.

I den enkelte analyse må det tas stilling til hvilke nøkkeltall som er relevante ved sammenligningen. Det anbefales å anvende flere nøkkeltall for å teste resultatet av databaseundersøkelsen.

Når man etter å ha gjennomført steg 2 og 3 har en liste med sammenlignbare foretak, fremkommer det et intervall av identifiserte marginer. Videre kan det være nødvendig å foreta justeringer av resultatene for å øke sammenlignbarheten. Vedrørende justeringer vises til

retningslinjene for dokumentasjon av prisfastsettelsen ved kontrollerte transaksjoner og overføringer pkt. 4.4.3.

Ved bruk av statistiske metoder må valg av metode begrunnes særskilt slik at det sikres at ikke de mest sammenlignbare transaksjoner velges bort. For eksempel det internkvartile intervall ikke anvendes ukritisk.

6.1 Valg av nøkkeltall

Under hensyn til valgt prisingsmetode må man foreta en sammenligning av enten brutto- eller nettomarginer.

Bruttomarginen beregnes som differansen mellom salgsinntekt og varekost dividert med salgsinntekten. Nettomarginer er nøkkeltall som måler sammenhengen mellom nettofortjenesten hos den testede part og anvendte kostnader eller ressurser, såkalte *profit level indicators (PLI)*. Generelt vil valget av nøkkeltall være bestemt av hvilken type aktivitet som utføres hos den testede part. De økonomiske omstendigheter av de kontrollerte transaksjonene og påliteligheten av dataene som er tilgjengelig for uavhengige parter, vil også være av betydning for valg av nøkkeltall. Nettomarginer beregnes i forhold til en balansepost som eiendeler, eller en resultatpost, som kostnader eller omsetning.

Det finnes i teorien mange nøkkeltall som tar utgangspunkt i driftsresultatet. I praksis vil det foreligge begrensede muligheter for sammenligning fordi det ikke er tilstrekkelige opplysninger i tilgjengelige databaser.

Vurderingen vil være avhengig av foretakstype og transaksjonsart. Totalkapitalrentabilitet kan være anvendelig på produksjonsbedrifter som krever store investeringer. Driftsresultat før avskrivninger og nedskrivninger (EBITDA), kan være mer anvendelig for salgsvirksomheter enn driftsresultat (EBIT), fordi avskrivninger mv. for disse virksomhetene ikke knytter seg direkte til transaksjonene.

Det anbefales å anvende mer enn ett nøkkeltall for å teste om transaksjonen eller de aggregerte transaksjonene er i overensstemmelse med armlengdeprinsippet. Foretas det en beregning av nettofortjenesten (EBIT) i forhold til omsetningen, kan resultatet for eksempel testes med avkastning på kostnader for distributører og en totalkapitalrentabilitet for produsenter. Dersom flere nøkkeltall gir signifikant forskjellige resultater, bør det redegjøres for årsakene til forskjellene.

Ved vurdering av nettomargin bør det velges en nettomargin som ikke er påvirket av den kontrollerte transaksjonen. Det vil for eksempel si at når en transaksjon gjelder kjøp av varer fra en nærstående for videresalg, kan bruttomarginen ikke anvendes som faktor i nøkkeltallet, fordi den er påvirket av den kontrollerte transaksjonen.

Valg av nettomargin vil også avhenge av hvilke forhold ved transaksjonen som skaper verdi ("key value drivers"). For et foretak som anvender betydelige driftsmidler i tilknytning til transaksjonen, kan det være naturlig beregne nettomarginen i forhold til verdien av disse driftsmidlene. For andre transaksjoner som innebærer kostnadskrevende funksjoner, kan det være nærliggende å beregne nettomarginen i forhold til relevante kostnader.

Tilgjengeligheten av informasjon for den ukontrollerte transaksjonen må være slik at det

muliggjør en relevant og pålitelig sammenligning av den valgte nettomarginen. Det er den samme nettomarginen som må beregnes av det samme grunnlag for den kontrollerte og ukontrollerte transaksjonen, for at disse skal kunne sammenlignes.

6.2 Vurdering av resultatet

Sammenlignbarhetsanalyser med databaseundersøkelser vil ofte resultere i et intervall av nøkkeltall for antatt sammenlignbare selskaper. Resultatets pålitelighet avhenger av forskjellige faktorer, herunder tilgjengelige opplysninger til bruk ved bedømmelse av sammenlignbarheten samt om det er mulig å foreta pålitelige justeringer. Det må vurderes om aggregering av transaksjoner gir et pålitelig resultat. Ofte vil de tilgjengelige opplysninger ikke tilfredsstillende kriteriene for sammenlignbarhet som følger av OECD-retningslinjene. Det kan derfor være formålstjenelig å supplere databaseundersøkelsen med andre metoder som for eksempel en overskuddsdelingsmetode.